Innspill fra Norsk Fjørfelag til jordbruksforhandlingene 2023

Norsk Fjørfelag (NFL) sine hovedpunkter i prioritert rekkefølge:

1) ***Nye verktøy for å sikre markedsbalanse (egg)**:*
    - *NFL forventer at markedsreguleringen av egg styrkes, slik at nyetableringer kun forekommer når markedet etterspør økt tilførsel.*
2) ***Prisnedskrivning**:*
    - *NFL krever at ved økt kornpris økes prisnedskrivingen tilsvarende.*
    - *Dersom prisen på import fortsetter å ligge over norsk pris, forventer NFL at prisnedskrivning også gjelder på importert karbohydratråvare.*
3) ***Avløsertilskudd**:*
    - *NFL krever at taket for tilskudd til ferie og fritid økes i takt med kostnads- og lønnsutviklingen.*
    - *NFL krever økt ramme på 11 millioner. Beregningsgrunnlaget må endres slik at ikke bønder med spesialproduksjon av kylling mottar lavere avløsertilskudd enn bønder med konvensjonell slaktekyllingproduksjon.*
    - *NFL krever at satsen for avløsertilskudd på kalkun økes til kr 6,15.*
    - *NFL krever at bønder som blir pålagt avlivning av flokken må kunne få dispensasjon fra vilkår og telledato, slik at dyra inngår i beregning av avløsertilskudd.*
4) ***Husdyrtilskudd**:*
    - *NFL krever at satsen økes til kr 12 per høne.*
    - *NFL krever at satsen til rugeeggprodusentene oppjusteres iht. kostnadsveksten.*
    - *NFL krever at bønder som blir pålagt avlivning av flokken må kunne få dispensasjon fra vilkår og telledato, slik at dyra inngår i beregning av husdyrtilskudd.*
5) ***Nye virkemidler over Jordbruksavtalen**:*
    - *NFL krever at det etableres virkemidler som bidrar til tetting av inntektsgapet for fjørfebøndene.*
    - *Hvis EU-regelverket for holdbarhet på egg implementeres, krever NFL at økte kostnader finansieres over jordbruksavtalen (65 millioner årlig).*
6) ***Fornybar energi**:*
    - *NFL krever at det avsettes øremerkede investeringsmidler til prosjekter om fornybar energi, og støtter etablering av fond til klimatiltak.*
7) ***Fraktutjevning**:*
    - *NFL krever at ordningen med fraktutjevning for kraftfôr styrkes.*
    - *NFL krever bedre beregning av fraktutjevningstilskuddet for økologisk fjørfefôr.*
    - *NFL krever innførsel av fraktutjevningsordning for kylling.*
    - *NFL krever betydelig økt fraktutjevning for konsumegg.*
8) ***Norskandel i fôr**:*
    - *NFL krever at penger over jordbruksavtalen øremerkes arbeid for økt produksjon og utnyttelse av norske råvarer til fjørfefôr.*
    - *NFL krever at penger i jordbruksavtalen øremerkes arbeid for økt produksjon og utnyttelse av norske råvarer til økologisk fjørfefôr.*

NFL forventer at jordbruksoppgjøret 2023 skal bidra til inntektsløft for fjørfeprodusentene. Utdyping av punktene, følger på neste side.

Norges fjørfeprodusenter, organisert i Norsk Fjørfelag (NFL), vil be Norges Bondelag og Norsk Bonde og Småbrukarlag om følgende i jordbruksforhandlingene 2023. Utdyping av våre innspill, i prioritert rekkefølge, er:

1. Nye verktøy for å sikre markedsbalanse på egg

Eggproduksjon er en attraktiv tilleggsnæring. Flere nye bønder etablerer eggproduksjon enn det volumet egg som markedet etterspør. Eggforbruket har økt noe, men ikke like mye som omfanget av nyetableringer siden 2013. Overproduksjon av egg er ikke bærekraftig etisk forsvarlig og ødelegger økonomien for 550 familier i Norge.

NFL anser markedsreguleringsordningen som viktig for å kunne ha eggproduksjon i distriktet. Isolert kan overgang til kontrakt øke lønnsomheten, men for mange eggbønder vil det bety kroken på døra. Dersom eggproduksjon mister markedsregulering, og går over til kontraktproduksjon, er vi redd eggproduksjon i distriktet vil forsvinne. Det vil bety at minst 160 familier som bor langt fra eggpakkeri ikke kan opprettholde eggproduksjon på gården.

NFL ønsker ikke å lukke næringen permanent, men mener at nyetableringer må kunne <u>stoppes midlertidig</u>, med umiddelbar virkning, frem til markedet er i balanse. Når forbruket av egg øker, må det legges til rette for balansert økt tilførsel av egg ved å muliggjøre nyetableringer.

Per nå har markedsregulator svært få produksjonsregulerende tiltak; i hovedsak redusert pris til eggbonden og førtidsslakting. Begge tiltak trer inn først når overproduksjon er et problem, heller enn å kunne forebygge for stor tilførsel av egg. Nye reguleringsverktøy må på plass og det haster! Bedret verktøy for å få markedsbalanse på egg er helt nødvendig både for både bondens økonomi og for å sørge for mest mulig bærekraftig og etisk forsvarlig bruk av ressurser.

NFL forventer at Jordbruksforhandlingene 2023 styrker markedsreguleringsordningen, slik at nyetableringer <u>kun</u> forekommer når markedet etterspør økt tilførsel av egg.

2. Prisnedskriving på korn

Kraftfôret utgjør 60 - 70 % av totale kostnader og er dermed den største kostnadsposten fjørfebonden har. De økte råvareprisene på verdensmarkedet bufres ikke lenger av tollvernet, og slår direkte inn på fjørfebøndenes bunnlinje. Økningen i fôrpris startet i 2021, men har virkelig eksplodert i 2022. Fra 2020 til 2021 økte prisen på kyllingfôret med 22 øre per kg fôr (+ 4,8 %) og verpehønsfôr med 25 øre per kg fôr (+ 6,1 %). Fra 2021 til 2022 økte prisen ytterligere; kyllingfôr økte 91 øre pg kg fôr (+ 16 %), verpehønsfôr økte med 85 øre pr kg fôr (+ 19 %) og økologiske hønsefôr økte med 1,20 kr pr kg (+ 19 %). Ingenting tyder på at prisene på verdensmarkedet vil bedre seg med det første.

Prisnedskriving på korn er den mest effektive måten å gi kornbøndene et nødvendig løft og samtidig demme opp for en stadig økende kraftfôrpris for fjørfebøndene. Samtidig bidrar prisnedskrivning av korn med å redusere behovet for toll på importerte råvarer.

Prisnedskrivning er det viktigste økonomiske virkemiddelet jordbruksforhandlingene inneholder for bønder i verdikjedene for egg, kylling, kalkun og and. At Bondelaget, Småbrukarlaget og Staten strekker seg ekstra langt for å unngå at fjørfebonden, på toppen av fôrprisøkningen

grunnet råvareprisen på verdensmarkedet, får prispåslag på korn, er helt avgjørende for fjørfebondens økonomi og likviditet.

NFL krever at ved økt kornpris skal prisnedskrivingen på korn økes tilsvarende. Dersom prisen på importert fortsatt er over norsk pris, forventer NFL at ordningen for prisnedskrivning også gjelder for import; ref. Jordbruksavtalen 2022.

3. Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Avløsertilskudd skal gis for å gi bonden (med familie) mulighet til ferie og fritid. Tilskuddet er viktig for å beholde flest mulig bønder, mental helse, osv. Men også mtp. rekruttering, både ved at nye bønder ser muligheten til fritid, og at avløseren får en sjanse til å prøve seg i yrket. Dette krever en anstendig lønn for avløseren. NFL mener at kommende jordbruksoppgjør må vektlegge velferdsordningene, og at satsene som et minimum må oppjusteres tilsvarende den generelle lønnsøkningen.

NFL krever taket at for tilskudd til avløsning ved ferie og fritid økes i takt med kostnads- og lønnsutviklingen.

3a) Avløsertilskudd må også fungere for spesialproduksjon av kylling

På landsbasis produserer 539 bønder slaktekylling. Dagens avløsertilskudd tar kun utgangspunkt i hvor mange dyr bonden leverer til slakt per år. For de 150 bøndene som produserer kylling som lever lengre enn 39 dager før slakting, blir beregningsgrunnlaget feil. Disse bøndene vil altså ikke få utløst maksimalt avløsertilskudd, på tross av at de produserer kylling gjennom hele året.

Beregningen av avløsertilskudd må gjenspeile at kyllingproduksjon ikke foregår på samme måte i alle fjøs. Avløser-satsen må differensiere for kyllinger som slaktes før 39 dager, mellom 40-49 dager og over 50 dagers alder. Bedring av beregningsgrunnlaget i 2023 forutsetter at man har følgende kategorier for avløsertilskudd, og NFL forventer at alle satsene øker med 6 %:

1) Slaktekylling slaktes < 39 dager. Økt sats fra 0,56 til 0,59 pr dyr i 2023 (+ 6 %)
2) Slaktekylling slaktes 40-49 dager. NY sats. Må være 1,13 kr pr dyr i 2023 (+ 6 %)
3) Slaktekylling slaktes > 50 dager. NY sats. Må være 1,35 kr pr dyr i 2023 (+ 6 %)

For mer rettferdig beregning av avløsertilskudd, må rammen for tilskudd økes med 11 millioner i 2023. **<u>NFL aksepterer ikke at midler blir omfordelt, men krever at rammen for tilskudd økes</u>**. Se tallgrunnlag i tabellen:

Eksisterende avløsertilskuddsordning					
Produksjon 2023	Antall produsenter	Estimert Avløsertilskudd 2023 (+6%)	Antall dyr 2023		SUM Avløsertilskudd 2023
Kylling (alle produksjoner)	539	0,59	75 723 796		44 677 040

Forslag til ny avløsertilskuddsordning					
Produksjon 2023	Antall produsenter	Beregnet Avløser-tilskudd 2023 (+6%)	Antall dyr 2023	Fordeling mellom produksjoner	SUM Avløsertilskudd 2023
Kylling -->39 dager	387	0,59	60 869 944	80,4 %	35 913 267
Kylling 40-49 dager	123	1,13	12 975 000	17,1 %	14 661 750
Kylling 50-dager->	29	1,35	1 878 852	2,5 %	2 536 450
	539		75 723 796	100,0 %	53 111 467

NFL krever at man oppretter flere kategorier for beregning av avløsertilskudd, for å gjenspeile at kyllingproduksjon ikke foregår likt i alle fjøs. Under forutsetning om at satsene øker med 6 % grunnet kostnads- og lønnsvekst og omlegging til differensierte satser, krever NFL økt ramme i tilskudd på 11 millioner til slaktekylling i 2023.

3b) Avløsertilskudd for kalkun
I 2022 er satsen for avløsertilskudd kr 4,66 per kalkun. Satsen har hatt svakere vekst enn produksjons- og lønnskostnadene, og utgjør derfor relativt sett mindre i dag enn for 5-10 år siden. Konsesjonsgrensen er 60.000 kalkuner per år, mens gjennomsnittlig produserte hver kalkunbonde 21.000 kalkuner i 2021.

Det er flere problemer med dagens avløsertilskudd for kalkunprodusentene

1) Satsen på 4,66 kr gjenspeiler ikke at kalkunprodusentene har blitt pålagt å ha færre dyr per m^2, og dermed at lønnskostnadene bonden har per kalkun har økt.
2) Satsen på 4,66 kr gjør at bonden må ha mer enn 21.000 kalkuner per år for å være berettiget maksimalt avløsertilskudd (87.800 kr). Dette gjør at de som produserer mindre enn gjennomsnittet ikke har mulighet til å få utløst maksimal kompensasjon.

NFL krever at satsen for avløsertilskuddet for kalkun økes til kr 6,15.

3c) Beregning om avløsertilskudd ved pålegg om avlivning
Ved offentlig pålegg om avlivning, for eksempel ved utbrudd av fugleinfluensa, får bonden registrert i «falskt» lavt antall dyr i sin leveransedatabase på slakteriet. Dette får negativ betydning for beregning av produksjons- og avløsertilskudd.

Utbrudd av smittsom sykdom, hvor bonden blir pålagt avlivning, er utenfor bondens kontroll. Bonden har ingen mulighet til å påvirke beslutningen Mattilsynet tar om avlivning av flokken. Avlivning rett før eller rett etter telledato vil gi ulike økonomiske utslag for bonden.

Per i dag er det ikke mulig å søke om dispensasjon for vedtak om avlivning som er fattet av Mattilsynet. Å gjennomgå avlivning av flokken er i utgangspunktet en stor påkjenning for bonden, og økonomisk uforutsigbarhet blir en ytterligere belastning. For å sørge for bedre forutsigbarhet trengs det endret ordlyd, men ingen økt økonomisk ramme, av jordbruksavtalen.

NFL krever at bønder som blir pålagt avlivning av flokken må kunne få dispensasjon fra vilkår og telledato, slik at dyra inngår i beregning av tilskudd. Dette medfører ikke behov for økt ramme.

4. Husdyrtilskudd.

Bønder med slaktekylling, kalkun eller and får ikke husdyrtilskudd over Jordbruksavtalen.

4a) Egg (verpehøns for konsumeggproduksjon og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess)
Tilskudd over jordbruksavtalen utgjør under 10 % av eggprodusentens inntekt, over 90 % av inntekten til eggbonden hentes i markedet.

Bønder med høns er berettiget husdyrtilskudd. NFL vil berømme forhandlingspartene for at tilskuddet i 2022 ble tilpasset dagens konsesjonsgrense på 7500 høns. Men, satsen per dyr

gjenspeiler ikke eggbondens økte kostnader, ei heller kompenserer den for samfunnets stadig strengere krav og forventninger til dyrevelferd og bærekraft.

*NFL forventer at Bondelaget og Småbrukarlaget i Jordbruksoppgjøret 2023 øker satsen til kr **12** per høne.*

4b) Rugeegg
Bønder med høns som legger rugeegg mottar et tilskudd basert på antall egg de leverer til rugeriet.

NFL krever at husdyrtilskuddet til rugeeggprodusentene oppjusteres årlig.

4c) Beregning av husdyrtilskudd ved pålegg om avlivning
Ref. pkt 2d) vil utbrudd av smittsom sykdom hvor bonden blir pålagt avlivning rett før eller etter telledato gi ulike økonomiske utslag. Det krever presisering i jordbruksavtalen dersom det skal være rom for å søke om dispensasjon. Dette utløser ikke behov for økt finansiering over jordbruksavtalen.

NFL krever at bønder som blir pålagt avlivning av flokken må kunne få dispensasjon fra vilkår og telledato, slik at dyra inngår i beregning av avløsertilskudd. Dette medfører ikke behov for økt ramme.

5. Behov for mer målrettede virkemidler for fjørfebøndene

Sammenlignet med industriarbeiderlønn ligger bønder i verdikjedene for egg, kylling, kalkun og and, godt under både i nivå og i utvikling (AgriAnalyse rapport 4 2020).

Egg: Engrosprisen for egg kan justeres av Omsetningsrådet to ganger i året. Økningen i engrospris har ikke vært tilstrekkelig til å sørge for positiv utvikling i eggbondens økonomi. Etterslepet i økonomien øker henger sammen med langvarig overproduksjon og den formidable kostnadsveksten de siste årene. Skal eggbøndene kunne få inntektsvekst må markedsbalansen på egg bedres.

Fjørfekjøtt: Oppgjørsprisen til fjørfekjøttprodusentene avgjøres av de varemottakerne og har ingen tilknytning til utfall av jordbruksforhandlingene.

For produsenter av fjørfekjøtt (kylling, kalkun og and) er det med dagens jordbrukspolitikk kun avløsertilskuddet som direkte tilfaller bonden. Det er altså ingen andre virkemidler som direkte bidrar til at fjørfebøndene får et inntektsløft. Kostnadsveksten som har vært til bl.a. energipriser rammer derfor disse bøndene ekstra hardt.

For bøndene i verdikjeden for kylling, kalkun og and må det komme på plass mer målrettede ordninger slik at Jordbruksavtalen kan kompensere pålagte kostnader, til f.eks energi, som ikke kan tas ut via økte priser til forbruker.

NFL krever at det etableres bedre virkemidler som mer spesifikt kan bidra til at fjørfebøndene kan få tettet inntektsgapet.

5a) Konsumegg – konsekvenser av endrede holdbarhetsregler
Grunnet store problemer med Salmonella i medlemsland land har EU endret holdbarhetsreglene for egg. Norske egg er garantert frie for Salmonella og vi har nasjonalt krav om ubrutt kjølekjede fra bonde til forbruker. Norske egg har derfor dokumentert lengre holdbarhet enn de 28 dagene som EU-regelverket legger til grunn.

Dersom regelverksendring i EU innføres i Norge uten en tilpasningstekst, må egg fraktes fra bonden til pakkeriet minimum 2 ganger i uken. Dette vil bety en økt transportkostnad på ca 125.000 kr per bonde. Denne kostnaden kan ikke eggbøndene dekke. NFL med flere landbruksaktører forventer at norske myndigheter imøtekommer våre krav om en tilpasningstekst, men dersom dette ikke skjer krever vi at de økte kostnadene finansieres over jordbruksavtalen.

NFL krever at økte kostnader grunnet implementering av EU-regelverk må finansieres i jordbruksavtalen. Dersom norske myndigheter implementerer regelverket uten en tilpasningstekst, må altså Staten øke bevilgningen over Jordbruksavtalen med 65 millioner kroner årlig.

6. Bedre støtteordninger til fornybare energikilder for fjørfebonden

Produksjon av egg, kylling, kalkun og and har et svært begrenset klimaavtrykk. Det viktigste fjørfebønder kan gjøre for å følge opp «Landbrukets Klimaplan», er å fase ut bruken av fossile energikilder. Eggprodusenter benytter primært strøm, mens oppalere og fjørfekjøttprodusentene avhenger av energi til oppvarming av husdyrrommet. En del fjørfebønder har allerede investert i fornybare energikilder, men det er behov for å styrke støtteordningene fjørfebønder kan benytte slik at alle har mulighet til å gjøre nødvendige investeringer.

6a) BIONOVA
Hurdalsplattformen peker på opprettelsen av BIONOVA som det viktigste nye verktøyet regjeringen vil satse på for å oppfylle statens avtale med landbruket om kutt av klimagassutslipp. Etableringen av BIONOVA er et viktig steg på veien i omstillingen fra fossile til fornybare energikilder på gårdsnivå. Fjørfebøndene har store forventninger til at etableringen av BIONOVA vil bidra med økonomisk støtte i det grønne skiftet også på gårder i verdikjeden for egg og fjørfekjøtt.

NFL vil understreke betydningen av at Bionova ikke skal finansieres over jordbruksoppgjøret og dermed ikke gå på bekostning av bondens muligheter for inntektsutvikling og arbeidet med å tette inntektsgapet mellom bonden og andre grupper. Dersom noen av dagens virkemidler overføres fra jordbruksavtalen til Bionova, må disse finansieres med med friske midler, og ikke gjennom overføring av midler fra jordbruksavtalen til Bionova og i praksis kutt i finansiering over jordbruksavtalen. Flytting av eksisterende virkemidler må heller ikke spise opp de friske midlene til andre nye og viktige tiltak.

NFL krever at det avsettes øremerkede investeringsmidler til fornybare energiprosjekter.

6b) Etablering av landbrukets klimafond

Skal Bionova være et slagkraftig verktøy for grønn omstilling er det avhengig av en finansiering som oppleves som forutsigbar for brukerne, samtidig som det gis rom for fleksibilitet for å møte behov i endring. I stortingsbehandlingen av St. meld. nr. 13 (2020-2021) Klimaplan 2030, framsatte Sp og SV følgende merknad: "Stortinget ber regjeringen opprette et «Bionova», et klimafond på 10 mrd. kroner for landbruket, hvor utøvere kan søke støtte til omlegging av produksjon og drift slik at klimautslippene reduseres per produsert enhet. Fondet skal også bidra til å finansiere tiltak for økt binding av CO2 i skog og jord.»

NFL er positive til å finansiere klimatiltak i landbruket over et eget klimafond. For det første fordi bonden har behov for en langsiktig planleggingshorisont. Nye tiltak og planer om omlegging i gårdsdrifta sees i et generasjonsperspektiv. Et klimafond gir bonden forutsigbarhet om at det er tilgjengelige midler til å søke støtte til implementering av tiltak på egen gård, også på lang sikt. For det andre gir finansiering gjennom forvaltning av et fond en fleksibilitet til å bruke midler i tråd med et behov som varierer mellom år og derigjennom større rom for en løpende saksbehandling. For å sikre tilstrekkelig finansiering av arbeidet med å innfri jordbrukets klimaforpliktelse, bør et klimafond for landbruket primært målrettes mot klimatiltak på gårdsnivå.

NFL støtter etablering av fond til klimatiltak i landbruket.

7. Fraktutjevning

Målet med fraktutjevning er et rettferdig landbruk med tilnærmet like rammevilkår uavhengig av geografi og avstander til leverandører og varemottaker. Fraktutjevning er også et viktig verktøy som sikrer Stortingets mål om at vi skal ha landbruk i hele landet.

I 2021 og 2022 har det vært flere utbrudd med smittsomme virussykdommer hos fjørfe i Norge. Vi må trolig leve med økt sannsynlighet for smittsomme sykdommer fra villfugl fremover. Å unngå ytterligere sentralisering og fortetning av fjørfeproduksjon er viktig. Fjørfeproduksjon som er mest mulig spredt i store deler av landet er viktig for å redusere risikoen for at forsyningen av norskprodusert egg- og fjørfekjøtt skal bli kompromittert ved fremtidige utbrudd av smittsomme fjørfesykdommer.

7a) Kraftfôr

Fraktutjevning av kraftfôr er et virkemiddel som bidrar til å spre fjørfeproduksjonen i Norge. Utregning av fraktutjevningsordning for kraftfôr tar ikke høyde for at den eneste fôrmøllen som produserer økologisk kraftfôr er i Innlandet.

For økologiske produsenter som ikke bor på Østlandet blir fraktutjevningstilskuddet basert på den nærmeste fôrmøllen som leverer konvensjonelt fôr – mens de økologiske fjørfeprodusentene kun kan kjøpe fôr som må fraktes fra fôrmøllen på Innlandet. Forbedring av fraktutjevningsordningen for økologisk fjørfefôr vil kunne stimulere til at også økologisk produksjon spres i de deler av landet hvor klima muliggjør utegang.

NFL krever at ordningen med fraktutjevning for kraftfôr styrkes. NFL krever også at utregningen for fraktutjevningstilskuddet for økologisk fjørfefôr endres slik at gjenspeiler at det kun finnes én aktuell fôrmølle i Norge.

7b) Kylling
I dagens marked er det svært få varemottakere av kylling, og aktørenes behov for kyllingprodusenter er prisgitt kontrakter de inngår med dagligvarekjedene. Kyllingproduksjonen i Norge er blitt betydelig mer sentralisert, og de tre største aktørene (Nortura, Den Stolte Hane og Norsk Kylling) dominerer i ulike deler av landet i tilknytning til sine respektive slakterier. Ytterligere sentralisering av kyllingproduksjon vil øke risikoen for sykdom og vanskeliggjøre videreføring av norsk kyllingproduksjon sin unike dyrehelsestatus. Fraktutjevning kan gjøre situasjonen mindre sårbar for kyllingbøndene, og bremse ytterligere sentralisering av kyllingproduksjonen.

Hensikten med en fraktutjevningsordning er å redusere kostnadene for de som har lange avstander til slakteriet, og at eksisterende kyllinghus kan brukes uten at det får for store fraktkostnader for bonden. Med dagens praksis, med fravær av en fraktutjevningsordning, blir eksisterende kyllinghus stående tomme, samtidig som det etableres nye kyllinghus i andre områder av landet. Dette er negativt både for etablerte bønder og er kostnadskrevende for storsamfunnet. Fraktutjevning vil kunne utjevne forutsetningene til kyllingprodusenter uavhengig av avstand til nærmeste slakteri.

Høsten 2020 besvarte 110 kyllingprodusenter NFLs spørreundersøkelse. På spørsmål om fraktutjevning svarte de aller fleste, uavhengig av varemottakertilhørighet, at de ønsket krav om fraktutjevning. Kun 8 produsenter svarte at de var skeptiske til, eller imot, en slik ordning.

NFL krever at det innføres en fraktutjevningsordning for kylling for å unngå ytterligere sentralisering av kyllingproduksjon og dermed redusere konsekvensene ved utbrudd av smittsomme fjørfesykdommer i fremtiden.

7c) Konsumegg
Fraktutjevningsordningen for konsumegg er et viktig distriktspolitisk virkemiddel. Ordningen bidrar til at det blir unødvendig kostbart for varemottakerne å hente inn egg fra produsenter lenger unna eggpakkeriene. Ordningen kommer produsenter hos alle eggpakkerier til gode, er direkte kostnadsreduserende for eggbonden og er ikke produksjonsdrivende. Ordningen må gjenspeile de faktiske kostnadene som gjenspeiler kostnaden til transport, noe som medfører behov for betydelig økt finansiering ved Jordbruksforhandlingene 2023.

NFL krever at fraktutjevning for konsumegg får betydelig økt finansiering jmf. de reelle kostnadene assosiert med ordningen.

8. Økt norskandel i fjørfefôr

Fjørfenæringen er en viktig sikring for at kornbonden, da fjørfe utnytter korn som er overskudd eller nedklassifisert matkorn. Fjørfenæringen er svært opptatt av at det skal jobbes for mest mulig selvforsyning av fôrråvarer. Det viktigste i så måte er å få økt produksjonen av norsk korn med god kvalitet, samt at det tas i bruk lokalproduserte proteinråvarer.

NFL krever at det blir tatt flere initiativ for å sikre at norsk kornproduksjon drives bærekraftig i forhold til ønsket volum og kvalitet.

I fjørfefôr brukes en stor andel norske råvarer, hovedsakelig norsk korn, men det må arbeides målrettet for å øke norskandelen ytterligere. Hovedutfordringen er at det ikke finnes nok tilgjengelig norsk fôrråvare til alle husdyrproduksjonene, og da tildeles fjørfefôret minst andel av lokalproduserte korn- og proteinråvarer.

NFL krever at det blir satt av penger i jordbruksoppgjøret som øremerkes arbeidet for økt produksjon og utnyttelse av norske råvarer til fjørfefôr.

8a) Økologisk fôrråvare
Dagens underdekning av norske fôrråvarer er tydelig i fôrresepter for økologisk kraftfôr. For fjørfebøndene som forsyner markedet med økologiske egg og fjørfekjøtt er det viktig at det prioriteres midler til å fremskaffe norskproduserte økologiske fôrråvarer av god kvalitet.

NFL krever at det blir satt av penger i jordbruksoppgjøret som øremerkes arbeidet for økt produksjon og utnyttelse av norske råvarer til økologisk fjørfefôr.

For Norsk Fjørfelag,

Ingunn Dalaker Øderud
Ingunn Dalaker Øderud, styreleder

Margrethe Brantsæter
Margrethe Brantsæter, daglig leder

Vedlegg 1: Tema som ikke inngår i jordbruksforhandlingene, men som NFL ønsker å presisere.

Vedlegg 1: Utvalgte tema utenfor forhandlingene, men som NFL ønsker å påpeke:

A. Markedsreguleringsordningen for egg må opprettholdes.
B. Konsesjonsgrensene for fjørfekjøtt og konsumegg ikke økes ytterligere.
C. NFL krever at tollvernet på egg, eggeplomme, eggprodukter, kylling og fjørfeprodukter må styrkes. NFL er svært bekymret for, og negative til, at det åpnes for stadig mer import av egg- og fjørfeprodukter. Å tillate import utgjør en risiko for folkehelsen til nordmenn, og er negativt av hensyn til dyrehelse, dyrevelferd, miljø og bærekraft.
D. NFL krever at det innføres obligatorisk merking av egg og fjørfekjøtt i alle salgskanaler, både for bearbeidede produkter i dagligvare samt mat fra restauranter som belager seg på importert råvarer.
E. Landbrukspolitikken tilrettelegger for langsiktige investeringer (husdyrbygg, inventar og lignende). Endringene i fjørfenæringen har går mye fortere enn det som er økonomisk forsvarlig med saldoavskrivningssats i gruppe HU på kun 6 %. NFL krever at satsen for saldoavskrivning i gruppe HU økes til minimum 8 %.

A) Konsesjonsgrenser

Konsesjonsgrensene bidrar til spredt produksjon og begrensede flokkstørrelser i norsk fjørfenæring. Konsesjonsgrensene er unike for Norge, og er en viktig forklaring på at fjørfeflokkene i Norge er svært små sammenliknet med andre sammenliknbare land. Konsesjonsgrensene er positivt av hensyn til dyrehelse, dyrevelferd, mattrygghet, matberedskap og bidrar til verdiskapning over hele landet.

Norsk fjørfenæring har jobbet strategisk med smittevern og tiltak som reduserer risikoen for spredning av en rekke smittsomme sykdommer. Konsesjonsgrensene er et viktig element i å redusere smittepresset i fjørfeflokker i Norge. Ettersom høypatogen fugleinfluensa for første gang er påvist hos en rekke villfugl i Norge, er alle tiltak som bidrar til biosikkerhet og dermed å beskytte fjørfe mot smittsomme sykdommer, høyaktuelt.

Slaktekylling og kalkun

Konsesjonsgrensene for slaktekylling og kalkun ble doblet i 2014. Gjennomsnittlig produksjon av kylling og kalkun lå på henholdsvis 136.000 kylling / bonde og 21.000 kalkuner / bonde i 2021, så det er mulig å øke produksjonen av fjørfekjøtt i Norge uten at konsesjonsgrensene økes ytterligere.

Konsesjonsgrensene for fjørfekjøtt må ikke økes ytterligere.

Konsumegg

Konsesjonsgrensen bidrar i dag til en spredning av eggproduksjon over hele landet, noe som er en viktig del av verdiskapingen i landbruket. Videre bidrar en spredning av produksjonen til å opprettholde en dyrehelse i verdensklasse. En eventuell økt etterspørsel av egg klarer eksisterende produksjon og moderat etablering av nye produsenter å dekke inn. Det har vært et gjentagende problem med overproduksjon de senere år, og økonomien i eggnæringen er ikke lenger positiv. 2023 blir det 11. året med overproduksjon av egg, og det vil være katastrofalt for eggprodusentenes økonomi dersom konsesjonsgrensene på verpehøns økes.

Konsesjonsgrensene for konsumegg må ikke økes ytterligere.

B) Tollvern

Et sterkt tollvern er viktig for at norske bønder kan produsere egg og fjørfekjøtt på mest mulig norske råvarer.

Tollvernet på egg, eggprodukter, kylling og fjørfeprodukter må styrkes. Tollvernet på en rekke egg- og fjørfeprodukter stanger i taket. NFL er svært bekymret for, og negative til, at det åpnes for stadig mer import av egg- og fjørfeprodukter. Mercosur-avtalen åpner bl.a. for import av kylling fra Sør-Amerika som er produsert under helt andre levevilkår enn norsk kyllingproduksjon tillater. Regelverket i Mercosur-land har ikke samme restriksjoner på bruk av forebyggende antibiotika, kyllingen produseres på mye høyere dyretetthet og uten bruk av miljøberikelser. Det er ikke samme overvåkningsprogram for verken Salmonella eller Campylobacter. Å åpne for import av kylling fra Mercosur-land er en risiko for folkehelsen til norske forbrukere, og er ikke greit av hensyn til menneskehelse, dyrehelse, dyrevelferd eller av hensyn til miljø og bærekraft.

NFL krever at tollvernet på landbruksprodukter må styrkes for å sikre avsetning og pris til produsent, samt høy matvaresikkerhet til forbruker. NFL er svært negative til at det åpnes for import av kylling fra Mercosur-land. Å åpne for import av kylling fra slike land utgjør en risiko for folkehelsen til norske forbrukere, og er ikke greit av hensyn til dyrehelse, dyrevelferd eller av hensyn til miljø og bærekraft.

C) Merking av egg og fjørfekjøtt

I dagligvare selges kun norskproduserte egg og fjørfekjøtt, men en rekke bearbeidede produkter inneholder importerte egg og/eller fjørfekjøtt. I tillegg selges importert egg og fjørfekjøtt via storhusholdning og restaurantmarkedet. Produksjonen av egg og fjørfekjøtt i andre land er ikke underlagt tilsvarende regelverk som norske fjørfebønder.

NFL krever at det innføres obligatorisk merking av egg og fjørfekjøtt i alle salgskanaler, både for bearbeidede produkter i dagligvare samt mat fra restauranter som belager seg på importert råvarer.

D) Avskrivningssatser for husdyrbygg

Det skjer en stadig utvikling i kravene til husdyrnæringen. Nye krav gjør husene ubrukelige etter ca. 20 år. Det er ikke mange 20 år gamle fjørfehus som fremdeles er i produksjon i dag, og man kan ikke forvente at utviklingen kommer til å stoppe. Eldre husdyrbygg er vanskelige å omdisponere til annen bruk. Skal man fortsette med husdyrproduksjonen i et fjørfehus utover 20 år må bygningen totalrenoveres for å opprettholde tilfredsstillende biosikkerhet. I bygg for slaktekyllingproduksjon medfører dyreholdet en særlig slitasje pga. krav til vask og desinfeksjon. Et kyllinghus blir vasket ned og desinfisert 160 ganger i løpet av 20 år med 8 innsett i året.

Avskrivningssatsen for husdyrbygg ble i 2012 økt fra 4 til 6 %. Denne økningen bidro i positiv retning, men er langt i fra dekkende ut ifra reell slitasje.

NFL krever at satsen for saldoavskrivning i gruppe HU økes til minimum 8 %.